

Zuid-Sinai en de Rode-Zeekust

Kim Hartman

Colofon

Zuid-Sinaï en de Rode-Zeekust

© 2013 Odyssee Reisgidsen vof | www.odyssee-reisgidsen.nl

© 2013 Teksten mogen niet zonder toestemming van de uitgever worden verspreid.

Tekst: Kim Hartman

Foto's: Angie Barth, www.feel-the-desert.com tenzij anders aangegeven

Kaart: UvA Kaartenmakers, Amsterdam | www.uva-kaartenmakers.nl

Foto omslag: De woestijn bij Serabit el-Khadim. Foto Angie Barth, Feel-the-desert.

Odyssee Reisgidsen

In 2008 is Odyssee gestart met het digitaliseren van de Odyssee-reisgidsen, waardoor het mogelijk is dat de reiziger op de Odyssee-website zijn of haar eigen gids samenstelt, die vervolgens als PDF-bestanden in de digitale brievenbus wordt bezorgd. De reisgids Zuid-Sinaï en de Rode-Zeekust is ook als paperback verkrijgbaar. Uiteraard proberen wij de geboden informatie zo actueel en accuraat mogelijk te houden. Toch kunnen er onvolkomenheden en fouten in de tekst voorkomen. Odyssee aanvaardt daarvoor geen verantwoordelijkheid. Voor reacties, aanvullingen en suggesties: odyssee@odyssee-reisgidsen.nl

Volg Odyssee op Twitter | [@OdysseeReisgids](https://twitter.com/OdysseeReisgids)

Volg Odyssee op Facebook

Blijf op de hoogte van Odyssee Reisgidsen via de Nieuwsbrief

Odyssee zoekt

Naar Albanië, Spitsbergen, Orkney-eilanden, Extremadura, Oekraïne of een andere onbekende bestemming aan de randen van Europa of de wereld geweest? En je wilt je bevindingen op papier zetten? Odyssee zoekt de uithoeken van Europa op. Meer informatie: www.odyssee-reisgidsen.nl

ISBN 9789461230201

Voorwoord

Zuid-Sinaï en de Rode-Zeekust worden geroemd om hun prachtig gevarieerde woestijnen, rijke onderwaterleven en bijzondere flora en fauna in het hooggebergte. Zonliefhebbers zweren bij de Rode Zeekust; christenen en moslims bij de vele heilige plaatsen die er te vinden zijn. Ook in politiek opzicht is dit gebied gewild. Fransen, Engelsen en Israëli's hebben het op verschillende momenten – en met uiteenlopende motieven - begeerd. Uiteindelijk is het in Egyptische handen gekomen en zijn de kusten van Zuid-Sinaï deels geschikt gemaakt voor het massatoerisme.

Maar – gelukkig – is het gebied nog steeds zo bijzonder omdat de bedoeïenen, met hun geschiedenis die duizenden jaren terug gaat, nadrukkelijk aanwezig zijn. En dat zijn ze ook in deze Odysseegids, die veel aandacht besteedt aan verleden en heden van de bedoeïenen, hun cultuur en hun huidige, vaak benarde maatschappelijke positie.

Met deze Odyssee reisgids kun je bekende, maar vooral ook minder bekende plekken in de Zuid-Sinaï en de Rode-Zeekust eiland verkennen. Odyssee reisgidsen kenmerken zich door een eigentijdse beschrijving van de steden, dorpen en streken die je bezoekt. Religieuze plaatsen, natuurparken en bedoeïendorpen komen natuurlijk aan bod. Maar ook mooie duikspots en stranden, sfeervolle restaurants en de unieke flora en fauna. Odyssee beschrijft land, stad en streek niet als een openluchtmuseum, maar als plekken waar heden, verleden en toekomst samenkomen.

Uiteraard is het belangrijkste deel van de gids het reisdeel. De beschrijving van steden en streken wordt telkens afgesloten met een blok praktische informatie. Vanzelfsprekend worden bij zoveel mogelijk praktische adressen de betreffende websites genoemd. Met het reisdeel ontvang je – als je daarvoor gekozen hebt – ook achtergrondinformatie over de geschiedenis, economie en cultuur, alsmede praktische informatie over het reizen, overnachtingsmogelijkheden en eten en drinken.

Veel reisplezier,

Kim Hartman

Tips

Uiteraard houdt Odyssee zich aanbevolen voor reacties van kritische lezers. Zijn er onjuiste vermeldingen, wijzigingen in openingstijden, prijzen en dienstregelingen? Laat het ons weten! Of heb je tips over hotels, pensions, restaurants en dergelijke? Ook dat horen we graag!

Stuur een e-mail naar: odyssee@odysee-reisgidsen.nl.

Inhoudsopgave

Zuid-Sinaï en de Rode-Zeekust verkennen	7
De oostkust: De Rode Zee	11
Het hooggebergte van St. Katherine	30
De Sinaïwoestijn	44

Achtergrondinformatie

Achtergrondinformatie	49
Landschap en bevolking	49
Flora en fauna	56
Samenleving	60
Geschiedenis	65
Praktische tips en informatie	72

Kaders

Arabische onrust in Zuid-Sinaï?	8
Beschermde natuurgebieden aan zee	12
Afdingen op de soeq	15
Duiken in de Blue Hole	19
Naar Petra: de veerpont tussen Taba en Aqaba	26
St. Katherine Protectoraat	31
Zwerfafval op de Mozesberg	37
Woestijntochten	44
Farashih en libbah	56
Een bedoeïenensysteem voor natuurbescherming	60

Zuid-Sinaï en de Rode-Zeekust verkennen

Acacia in de woestijn. Foto Angie Barth, *Feel-the-desert*

Liefhebbers roemen het gebied om haar prachtig gevarieerde woestijnen, rijke onderwaterleven of bijzondere flora en fauna in het hooggebergte. Zonliefhebbers zweren bij haar Rode Zeekust; gelovigen bij de vele heilige plaatsen die er te vinden zijn. Maar ook de politieke interesse is in de Sinaï is groot: gedurende de 20ste eeuw bevochten Israël en Egypte het vrijwel continue en ging het van hand tot hand. Uiteindelijk mocht de Egyptische ex-dictator Mubarak met het schiereiland doen wat hij wilde. Om een toekomstige inval van Israël te voorkomen – en de staatskas te vullen – veranderde hij de kusten van Zuid-Sinaï tot massatoeristisch paradijs.

Tegenwoordig komt het gros van de buitenlandse bezoekers dan ook voor zon, zee en strand. En dat is jammer, want buiten de grenzen van de vakantieressorts schuilt een ongekende veelzijdigheid en pracht van landschap en cultuur. Net buiten de kusten begint een woestijn die bepaald niet voldoet aan het stereotype beeld daarvan. Jazeker, er zijn uitgestrekte zandvlaktes. Maar ook kleurrijke en vreemd gevormde bergen en ravijnen, oases, nederzettingen van bedoeïenen, rotsen met eeuwenoude opschriften, restanten van turkooismijnen en zelfs een faraonische tempel.

Hoewel Zuid-Sinaï pas sinds enkele decennia wat dorpjes en steden telt, wordt het gebied al duizenden jaren bewoond door nomadische stammen. Tegenwoordig worden deze woestijnbewoners 'bedoeïenen' genoemd. Om te overleven trokken de bedoeïenen met hun tenten en vee van bron naar bron. En omdat zij in en in thuis waren in het onherbergzame gebied, wilden zij ook wel hulp en bescherming bieden aan religieuze bedevaartgangers en monniken. Een deel van die bedevaartgangers had Zuid-Sinaï als bestemming, terwijl voor een ander deel

het slechts op de route lag naar een belangrijker plaats. Mekka bijvoorbeeld. In de zevende eeuw na Chr. trok het Arabische leger van 'Amr ibn al-'Aas door de Sinaï om Egypte aan de nieuwe Islamitische wereld toe te voegen. Aldus moesten Noordafrikaanse gelovigen sindsdien diezelfde barre woestijnroute terugnemen voor de *haji* of *omra*.

De spirituele trekpleister in Zuid-Sinaï zelf was wat we tegenwoordig de Mozesberg noemen. Hier zou de profeet Mozes volgens het Bijbelboek Exodus de Tien Geboden van God hebben ontvangen. Om die reden bouwde een Byzantijnse keizer in de zesde eeuw na Chr. een klooster aan de voet ervan. Alle veertien eeuwen die volgden bewoonden orthodoxe monniken dit St. Katherinaklooster, ook weer beschermd en bijgestaan door bedoeïenen.

Zuid-Sinaï is dus zoveel meer dan aanbieder van resortvakanties. Maak kennis met prachtige natuur (woestijn, bergen en onder water), rijk cultureel erfgoed en de vriendelijke inheemse bevolking. Gidsen doen deze bedoeïenen nog steeds, hoewel nu meer toeristen dan pelgrims. En dat komt goed uit. Wil je het prachtige woestijn- of berglandschap verkennen dan zijn ze onmisbaar.

Tip: laat ze je meenemen buiten de paden van het massapubliek. Een tocht te voet of per kameel, met overnachtingen onder de blote sterrenhemel en vers bedoeïenenbrood als ontbijt is De Sinaï Ervaring.

Arabische onrust in Zuid-Sinaï?

Op het moment van schrijven is het onrustig in het Midden-Oosten. Zuid-Sinaï ligt prachtig ingeklemd tussen allerlei probleemgebieden: grenzend aan het altijd onstuimige Israël en de Palestijnse gebieden, niet ver verwijderd van Syrië dat in een burgeroorlog is verwikkeld. En het maakt deel uit van Egypte waar januari 2011 een revolutie uitbrak.

Wat merken toeristen hiervan in Zuid-Sinaï? Eerlijkheid gebiedt te zeggen: weinig. Behalve dan dat je doorgaans bijzonder weinig medereizigers zult treffen. De rust en vrede is zeker niet spontaan. Ook Zuid-Sinaï's bedoeïenen hadden meer dan voldoende reden om luid demonstrerend dictator Mubarak's aftreden (en onafhankelijkheid) te eisen. Ze hebben echter collectief besloten niet mee te demonstreren tegen Mubarak. De reden daarvoor is simpel: overleven doen de bedoeïenen hier alleen met de aanvoer van massa's toeristen. Geen toerisme betekent pure armoede.

De sociale druk om je koest te houden is groot, en sociale druk is belangrijk binnen de bedoeïenengemeenschap. Typerend is het meest serieuze voorval: de 'kidnapping' van twee Amerikaanse toeristen in februari 2012. Dit gebeurde door twee bedoeïenen die vrijlating van enige gevangen genomen stamgenoten eisten. De kidnapping had eigenlijk meer weg van een luxe woestijnsafari, en de Amerikaanse dames gingen uiterst vrolijk en tevreden weer weg. Hoe netjes ook, Sinaï's imago had schade opgelopen en de ontvoerders kregen de hele razende bedoeïenengemeenschap over hen heen. Waag het niet om het toerisme voor ons te verpesten, zegt men collectief. Want met grote hoeveelheden toeristen zijn de kruimels voor de bedoeïenen; met minder grote hoeveelheden is er niets om gezinnen mee te voeden...

Geschiedenis in het kort

De woestijn bij Serabit el-Khadim. Foto Angie Barth, Feel-the-desert

527 – Bouw Katharinaklooster door Byzantijnse keizer Justinus. De door orthodoxe monniken van elders gehaalde arbeidsimmigranten zijn de voorouders van de huidige Djebeliyabedoeïenenstam.

641 – Onder leiding van Arabisch legerleider Amr ibn al-‘Aas wordt Egypte veroverd, waarmee de islam zijn intrede doet. Vanaf die tijd zullen bedevaartgangers de Sinaïwoestijn moeten doorkruizen op weg naar Mekka in Saoedi-Arabië.

1798 – Tijdens de driejarige bezetting van Egypte door Frankrijk bezoekt Napoleon Bonaparte de Sinaï, stelt het Katharinaklooster onder zijn bescherming en laat de recentelijk verwoeste noordelijke muur van het klooster herstellen.

1869 – De opening van het Suezkanaal verandert veel voor de bedoeïenen. Het beschermen en begeleiden van de reizigers door de woestijn valt weg en er ontstaan nieuwe handelscentra rond het kanaal, waar ook de bedoeïenen baat bij hebben,

1914-1938 – De Sinaï komt onder Brits Bestuur en wordt afgesloten van het Egyptische vasteland. Een doodsklap voor de handel in houtskool: een periode van rust, maar ook van armoede.

1938 – Met de onafhankelijkheid van Egypte, komt de Sinaï weer in Egyptische handen.

1940-1960 – Diverse olievelden worden gevonden in de Golf van Suez

1952 – Een groep legerofficieren onder leiding van Nasser pleegt een geweldloze staatsgreep en zetten koning Faroek af.

1956 – De Suezoorlog. President Nasser nationaliseert het Suezkanaal, tot dan in het bezit van Britse en Franse maatschappijen. In een gecoördineerde actie bezet Israël de Sinaï en de Fransen en Britten bezetten het Suezkanaal. Na een week trekken deze drie zich terug na grote druk van de Verenigde Staten en de Sovjet-Unie.

1967 – Tijdens de Zesdaagse Oorlog verovert Israël de Sinaï – plus de Westelijke Jordanoever van Jordanië, en de Golanhoogten van Syrië.

1970 – Nasser overlijdt en wordt opgevolgd door Sadat.

1973 – Egypte voert een verrassingsaanval op Israël uit om de bezette gebieden terug te krijgen: Jom Kipoeroorlog. Er volgt een staakt-het-vuren. De Sinaï blijft in handen van Israël.

1979 – Egyptisch-Israëliësch vredesakkoord in het Amerikaanse Camp David door Carter (VS), Begin (Israël) en Sadat. Israël beloofde onder toezicht van de Verenigde Naties uit de Sinaï te vertrekken.

1981 – Sadat wordt vermoord door een Egyptische luitenant en moslimfundamentalist. Mubarak wordt president.

Vanaf 1982 – De laatste Israëliëse kolonisten worden door het Israëliëse leger verwijderd uit de Sinaï. Vanaf die tijd is het schiereiland terug in Egyptische handen.

1982 – Een grootscheeps plan gaat van start om de Sinaï toeristisch te ontwikkelen. De toeristische infrastructuur en het aantal banen groeit sterk maar deze komt vooral ten goede aan de vele Egyptenaren uit de Nijldelta die zich in de Sinaï al dan niet permanent vestigen.

2011 – Op 25 januari start in Cairo op het Teniersplein een opstand tegen president Hosni Mubarak. Mubarak treedt af en het Egyptische leger, dat achter de schermen altijd al aan de touwtjes trok, doet dit er nu ook voor.

2012 – De leider van de Moslimbroederschap, Morsi, wordt tot president gekozen.

Odyssee's aanraders Zuid-Sinaï en de Rode-Zeekust

Zonsopgang bekijken op de Mozes Berg

Woestijnsafari met Feel-the-desert

Snorkelen of duiken in Ras Mohammed

Klim naar de tempel van Serabit el-Khadim

Meerdaagse trektocht in het Hooggebergte

Op de kameel naar Ras abu Gallum